

POSTANOWIENIE

9 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 9 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku J. B.
z udziałem J. K.
o uchylenie zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia
i stwierdzenie nabycia spadku,
na skutek skargi kasacyjnej J. B.
od postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie
z 10 stycznia 2024 r., IV Ca 648/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.
[SOP]

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy J. B. od postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 10 stycznia 2024 r., sygn. akt IV Ca 648/23 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W kwestii prawidłowości składu orzekającego w drugiej instancji, branej w postępowaniu kasacyjnym z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.), należy zwrócić uwagę na uchwałę Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2024 r., III CZP 55/23), aczkolwiek skarżący podał wartość przedmiotu zaskarżenia, która również nie uzasadnia odstępstwa od ogólnej reguły dotyczącej składu sądu odwoławczego (k. 389).

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może ograniczać się do ich ogólnikowego powołania czy przytoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Sąd Najwyższy nie ma obowiązku zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ., z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu

siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według wnioskodawcy oczywista zasadność skargi kasacyjnej jest wynikiem zaniechań podjęcia przez Sądy *meriti* działań z urzędu (w szczególności dowody, które powinny zostać dopuszczone z urzędu celem dokonania prawidłowych ustaleń, zostały niesłusznie pominięte) i bazując na niepełnym materiale dowodowym Sąd Rejonowy doszedł do błędnych konkluzji, zaś Sąd Okręgowy bezkrytycznie podzielił to stanowisko. Tymczasem w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku rola sądu jest determinowana ustawowym obowiązkiem działania z urzędu, co znajduje wyraz w art. 670 § 1 k.p.c. i art. 677 k.p.c.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której

naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wnioskodawca nie wykazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna w przedstawionym wyżej rozumieniu. Skarżący ograniczył się do ogólnych stwierdzeń, które jednak nie zostały skonkretyzowane z uwzględnieniem podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięć Sądów obu instancji. W podstawach kasacyjnych wnioskodawca kontestuje ocenę zgromadzonego materiału, co w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. i art. 398¹³ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., jest bezskuteczne. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą bowiem być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). W związku z czym, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna nie może być oparta na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. określającego kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76, z dnia 24 listopada 2005 r., IV CSK 241/05 nie publ., z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, nie publ., z dnia 8 października 2009 r., II CSK 222/09, nie publ.). Wobec tego zarzut kasacyjny pozwanego oparty na art. 233 § 1 k.p.c. nie podlega kontroli kasacyjnej.

Poza tym wbrew stanowisku skarżącego Sady obu instancji szczegółowo omówiły materiał dowodowy, zaś Sąd odwoławczy wyjaśnił przyczyny niezwrócenia się do MOPS o dokumentację lekarską spadkodawczyni, braku przesłuchania lekarza rodzinnego spadkodawczyni oraz braku dokonywania ustaleń co do innych placówek medycznych, w których spadkodawczyni podejmowała leczenie.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

[P.G.]

[a.ł.]

